

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»**

Кафедра світової літератури та російського мовознавства

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни Історія російської та зарубіжної літератури
(назва дисципліни)

для освітнього рівня бакалавр

напряму / спеціальності 014 Середня освіта. Мова і література (російська, англійська)

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри

Протокол № 1 від 31.08. 2020

Перезатверджено: протокол № 1 від 31.08.2021

Завідувач кафедри

 (В.І.Дмитренко)

Старобільськ – 2020 рік

1. **Назва дисципліни.**
«ІСТОРІЯ РОСІЙСЬКОЇ ТА ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ»
2. **Код дисципліни.**
[ФІМ] [СО_рос_англ_мова_бак_20] [2_1_5] «Історія російської та зарубіжної літератури»
3. **Тип дисципліни.**
Обов'язкова
4. **Рік (роки) навчання.**
1, 2, 4-й
5. **Семестр / семестри.**
1, 2, 3, 4, 7, 8
6. **Кількість кредитів ECTS.**
18 (дфн) 18,5 (зфн)
7. **Відомості про викладача (викладачів).**
Дмитренко Вікторія Ігорівна – професор кафедри світової літератури та російського мовознавства, доктор філологічних наук, e-mail: vita68@meta.ua
Крижановська Ольга Олександрівна – доцент кафедри світової літератури та російського мовознавства, кандидат філологічних наук, доцент e-mail: overnik16@gmail.com
Шпетна Світлана Анатоліївна – доцент кафедри світової літератури та російського мовознавства, кандидат педагогічних наук, доцент e-mail: svetlanashpetnay@gmail.com
8. **Мета вивчення дисципліни (в термінах результату навчання й компетенції).**
Мета навчальної дисципліни – дисципліна забезпечує підготовку конкурентоздатних фахівців, ознайомих із закономірностями й особливостями розвитку літератури зарубіжних країн у контексті світової культури від Античності до сучасності; творчістю найвідоміших письменників зарубіжних країн; мистецькими й філософськими течіями на різних етапах розвитку світової культури.
Завдання курсу: сформувати у студентів цілісне уявлення про соціокультурні, історичні й мистецькі чинники розвитку літератури в зарубіжних країнах у різні періоди розвитку людства; аналіз та інтерпретація знакових художніх творів зарубіжної літератури; формування необхідних загальнокультурних, фахових і особистісних компетенцій студента, здатного до креативного вирішення питань в педагогічній і науковій діяльності, патріота своєї держави.
Мета та завдання курсу сприяють досягненню програмних результатів і забезпечують реалізацію низки компетентностей, як-от:
Програмні результати навчання:
ПРН 4. Знає специфіку перебігу літературного процесу різних країн у культурному контексті, епохи, літературні напрями, течії, жанри, стилі, здобутки національних літератур, художні твори класики й сучасності.
ПРН 5. Знає основи цифрових пристроїв, онлайн-сервіси мережі Інтернет; знає правила критичного оцінювання інформації та критерії медіа грамотності; професійні онлайн спільноти та електронні (цифрові) ресурси для безперервного професійного розвитку впродовж життя; мережевий етикет у професійній діяльності; правила безпеки в цифровому середовищі, наслідки впливу цифрової інформації на людину.
ПРН 9. Знає сучасні методи науково-дослідницької, проблемно-пошукової роботи за спеціальністю, вимоги законодавства щодо академічної доброчесності та використання об'єктів авторського права.

ПРУ 1. Уміє застосовувати набуті знання в освітньому процесі, професійному спілкуванні; сприяє опануванню учнями іноземної мови, літератури для вирішення комунікативних завдань у практичних ситуаціях, розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми в галузі мовно-літературної освіти.

ПРУ 4. Володіє різними видами аналізу художнього твору, визначає його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури; розрізняє літературно-культурні епохи, напрями, течії, жанри, стилі за їхніми сутнісними характеристиками. Використовує гуманістичний потенціал рідної й зарубіжної літератур для формування духовного світу учнів.

ПРУ 7. Уміє працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами, обробляти, систематизувати й застосовувати в освітній діяльності критично оцінювати достовірність, надійність інформації, вплив інформації на свідомість і розвиток учнів; використовувати відкриті електронні (цифрові) освітні ресурси педагогічного спрямування для професійного розвитку та обміну педагогічним досвідом, створювати та наповнювати власне е-портфоліо; уникати небезпек в інформаційному просторі; забезпечувати захист і збереження персональних даних; аналізувати досвід роботи вчителів, моделювати елементи педагогічної діяльності.

ПРУ 8. Володіє методами і прийомами науково-дослідницької, проблемно-пошукової діяльності в мовно-літературній освіті, уміє здійснювати наукове дослідження й публічно презентувати отримані результати з урахуванням вимог академічної доброчесності.

ПРУ 9. Уміє моделювати навчальні ситуації, формувати в учнів уміння аналізувати, обґрунтовувати, доводити власну думку, ставити запитання, висувати власні припущення, розрізняти факти і здогади, узагальнювати інформацію; застосовувати технології розвитку в учнів критичного мислення для розуміння себе, своїх цінностей та потреб, здатності до осмислення власних рішень та їх наслідків, навичок рефлексії; розвивати в учнів здатність протистояти інформаційному тиску, усвідомлювати маніпуляції.

ПРУ 10. Уміє дотримуватися рекомендацій щодо тривалості та інтенсивності оздоровчо-рекреаційної рухової активності та принципів здорового способу життя.

Комунікація.

ПРК 1. Формує комунікаційну стратегію з колегами, соціальними партнерами, учнями (вихованцями) та їхніми батьками із дотриманням етичних норм спілкування, принципів толерантності, творчого діалогу, співробітництва та взаємоповаги до всіх учасників освітнього процесу, розуміє й цінує мультикультурність.

ПРК 2. Ефективно спілкується в науково-навчальній, соціально-культурній та офіційно-ділових сферах; виступає перед аудиторією, бере участь у дискусіях, обстоює власну думку (позицію), дотримується культури поведінки й мовленнєвого спілкування.

ПРК 4. Забезпечує діалог культур у процесі вивчення іноземної мови та зарубіжної літератури, створює умови для міжкультурної комунікації.

Автономія і відповідальність

ПРА 1. Усвідомлює значущість своєї професії, має сформовані ціннісні орієнтири, здатний аналізувати та вирішувати значущі світоглядні проблеми та приймати рішення, визначати власну соціокультурну позицію в полікультурному суспільстві.

ПРА 4. Усвідомлює необхідність навчатися впродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності набуту кваліфікацію.

Загальні та фахові компетентності, які формуються у процесі вивчення дисципліни:

ІК. 01. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.

ЗК. 1. Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати

цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні й комунікаційні технології для виконання завдань у сфері професійної діяльності, зокрема, для пошуку, оброблення інформації з різних джерел (друкованих, цифрових).

ЗК 4. Здатність учитися протягом життя й оволодівати сучасними знаннями; розвивати свій інтелектуальний рівень, розширювати загальнокультурний світогляд на різних етапах професійного зростання.

ЗК 5. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях, виконанні професійних завдань, реалізації педагогічних функцій в умовах мінливого освітнього середовища, прийнятті ефективних рішень у професійній діяльності, відповідально ставитись до обов'язків, мотивувати людей задля досягнення спільної мети.

ЗК 6. Здатність до генерування нових ідей (креативність), використання інновацій у професійній діяльності, виявлення та розв'язання проблем, ініціативність та підприємливість.

ЗК 7. Здатність цінувати українську національну культуру, поважати багатоманітність і мультикультурність у суспільстві.

ЗК 9. Здатність до критичного, раціонального мислення, толерантності до різних ідей, нових точок зору і фактів дійсності, самооцінки, формулювання відповідної аргументації для розв'язання проблем, усвідомлення необхідності самоосвіти, фізичного вдосконалення, дотримання здорового способу життя з метою реалізації особистісного потенціалу й користі суспільству.

Фахові компетентності:

ФК 2. Здатність до розуміння психолого-педагогічних особливостей, умов та чинників ефективної педагогічної діяльності, орієнтації в сучасних мовознавчих та літературознавчих, методичних концепціях, напрямках, підходах, їх аналізу, а також впровадження ефективних інформаційних технологій навчання.

ФК 3. Здатність інтерпретувати й зіставляти мовні та літературні явища, використовувати різні методи й методики аналізу тексту.

ФК 6. Здатність орієнтуватися в літературному процесі країн і народів світу (від давнини до сучасності), спадщині світового письменства в культурно-історичному, літературознавчому, мовознавчому контекстах, використовувати наочно-дидактичні матеріали, можливості художніх творів задля формування національної свідомості, морально-етичних якостей учнів, ціннісних орієнтирів у сучасному суспільстві.

ФК 7. Здатність формувати й розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів, якісно реалізовувати види мовленнєвої діяльності (читання, аудіювання, говоріння, письмо) завдяки достатньому обсягові знань із фонетики, лексики, граматики, орфографії, пунктуації, стилістики й культури мовлення української, російської та іноземної мов. Володіти методикою розвитку зв'язного мовлення учнів й підготовки творчих робіт; дотримуватися сучасних мовних норм з російської, англійської мов, використовувати різні форми й види комунікації в професійній діяльності, обирати мовні засоби відповідно до стилю й типу тексту.

ФК 9. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності, інтегрувати навчальну та дослідницько-пошукову діяльність, розвивати в учнів критичне мислення, креативні здібності, мотивацію пізнавальної діяльності.

9. **Передумови (актуальні знання необхідні для опанування дисципліни)** Курс зарубіжної літератури середньої школи.

10. **Зміст дисципліни**

№	Змістовні модулі та їхня структура	денна форма навчання					заочна форма навчання				
		загальна кількість	лекції	практичні заняття	лабораторні роботи	самостійна робота	загальна кількість	лекції	практичні заняття	лабораторні роботи	самостійна робота
АНТИЧНА ЛІТЕРАТУРА											
(1 семестр)											
Модуль 1. ЛІТЕРАТУРА ДАВНЬОЇ ГРЕЦІЇ.											
1.1	Поняття «антична література», її хронологічні рамки, основні пам'ятки, значення для подальшого розвитку світової літератури. Загальна характеристика літератури доби античності.	16	2			12	18				18
1.2	Давньогрецька література. Періодизація давньогрецької літератури. Архаїчний період. Міфологія Поняття про міфи. Їх класифікація, основні дійові особи. Героїчний епос. «Іліада», «Одісея» Гомера. Їх зв'язок із циклом міфів про Троянську віну. Гомерівське питання на сучасному етапі. Дидактичний епос. «Роботи й дні» Гесіода	26	4	6		16	20	2			18
1.3	Класичний період. Давньогрецька лірика. Творчість Тиртея, Архілоха, Анакреонта. Любовна тема в ліриці Сапфо. Давньогрецький театр. Походження трагедії. Драматична поезія Есхіла, Софокла, Евріпіда. «Трилогія про Прометея», «Орестея» та «Перси» Есхіла. «Антигона» «Цар Едіп» Софокла. «Анкеста», «Медея», «Іпполіт» Евріпіда.	22	4	6		12	22	2	2		18

1.4	Елліністичний період. Комедії Менандра. Новаторство митця. Поети александрійці: Теокрит, Аполлоній, Родоський, Калімах. Їх внесок у розвиток поетичного мистецтва. Римський період. Творчість Лукіана, Плутарха й Апулея. Давньогрецький роман, його особливості в порівнянні з давньоримським	20	4	4		12	20	2			18
Модуль 2. ДАВНЬОРИМСЬКА ЛІТЕРАТУРА.											
2.1	Римська література. Римська література – новий щабель у розвитку античної літератури. Запозичення римлян у греків. Національні особливості розвитку. «Золотий вік» римської літератури. Творчість Вергілія. Значення його «Енеїди» для розвитку давньоримської літератури й культури. Художні паралелі між «Енеїдою» Вергілія й І. Котляревського.	20	4	4		12	22	2	2		18
2.2.	Римська комедія. Сатирична література давнього Риму. Творчість Петронія, Марціала, Ювенела	18	2	4		12	18				18
ЛІТЕРАТУРА ЕПОХИ СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ Й ВІДРОДЖЕННЯ (2 семестр)											
Модуль 3. ЕПОХА СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ											
3.1	Російська усна народна творчість. Російські народні казки: жанрова типологія, структура, казкові сюжети. Билини. Походження билин. Сюжети та теми билин. Класифікація билин. Київські билини, героїчні та новелістичні билини. Прислів'я, приказки загадки. Ліричні пісні. Частинки.	10	2	2		6	14	2	2		10
3.2.	Загальна характеристика світової літератури епохи Середньовіччя Героїчний епос Середньовіччя.	6		2		4	10				10
3.3.	«Слово о полку Ігоревім»: історична основа, ідейний сенс, система образів, проблема автора. «Слово о полку Ігоревім» в історії світової літератури.	10	2	2		6	12	2			10
3.4	Лицарська (куртуазна) література 12–13 ст. Ідейно-художні особливості лицарської поезії. Лицарський куртуазний роман. Роман про Трістана та Ізольду	8		2		6	10				10

3.5	Виникнення міської літератури. Жанри й стилі. Фабльо та шванки. «Роман про Лиса» – антифеодальна сатира.	8		2		6	10					10
3.6	Перехід до епохи Відродження. Життя і творчість Данте – останнього поета середніх віків і першого поета нового часу. «Божественна комедія» як філософсько-художній синтез середньовічної культури й пролог до літератури нового часу. Композиція поеми. Всесвітнє значення твору.	10	2	2		6	14					14
Модуль 4. ЛІТЕРАТУРА ЕПОХИ ВІДРОДЖЕННЯ												
4.1	Література епохи Відродження Розвиток реалізму в літературі й мистецтві епохи Відродження. Звернення до античності. Гуманізм і народна культура. Творчість Петрарки. «Декамерон» Дж. Бокачо	10	2	2		6	12	2				10
4.2	Епоха Відродження у Франції Творчість Ф. Рабле. «Гаргантюа й Пантагрюель» – ідейний сенс, художні особливості, система образів. Гуманістичні ідеали Рабле.	10	2	2		6	14					14
4.3	Епоха Відродження в Іспанії Творчість Сервантеса. Роман «Дон Кіхот» як реалістичне узагальнення іспанського соціального життя.. Лопе де Вега. Життєвий та творчий шлях. Героїчна драма «Фуенте Овехуне», комедії «плаща і шпаги»: «Собака на сіні» «Дівчина з глечиком», «Учитель танців» та ін. Художнє новаторство й художні особливості творів Лопе де Веги.	8		2		6	12		2			10
4.4	Епоха Відродження в Англії Англійський гуманізм та його особливості. Розвиток англійської ренесансної літератури в 16 ст. Періодизація творчості У. Шекспіра.. «Шекспірівське питання» світове значення шекспірівських творів. Художній метод Шекспіра.	10	2	2		6	12	2				10
ЛІТЕРАТУРА XVII–XVIII СТОЛІТЬ (3 семестр)												
Модуль 5 ЛІТЕРАТУРА XVII СТОЛІТТЯ												
5.1	Бароко в літературі XVII століття. Барокова лірика. Барокова драма. «Життя – це сон» П. Кальдерона як відображення етико-філософських уявлень про світ і людину. Барокова проза.	4	2			2	5					5

5.2	Класицистична трагедія. Основні риси естетики класицизму. Етапи розвитку французького класицизму XVII століття. Драматургія класицизму. Поема М. Буало «Поетичне мистецтво» як розкриття основних принципів естетики і поезики класицизму. Корнель – провідний представник першого етапу класицистичної французької драматургії. Творчість Расіна – вершина другого етапу французької класицистичної драматургії.	6	2	2		2	7	2			5
5.3	Комедія французького класицизму. Творчість Мольєра як найвище досягнення французької літератури XVII ст. Естетична програма Мольєра. Ідейний сенс комедії «Гартюф». Розвиток вічного образу та сюжету в комедії «Дон Жуан». Філософська проблематика комедії. Тематика, проблематика та система образів комедії Мольєра «Міщанин-шляхтич». Проблема позитивних героїв у театрі Мольєра.	10	2	2		6	7		2		5
5.4	Особливості англійської літератури XVII ст. Джон Мільтон – найвидатніший поет і публіцист англійської революції. Періодизація творчості Мільтона. Поема «Втрачений рай» – зразок релігійно-філософського епосу XVII ст.	6	2	2		2	5				5
Модуль 6. ЛІТЕРАТУРА XVIII ст.											
6.1	Особливості літератури класицизму в Росії XVIII ст. Головні представники та їхні естетичні програми. Драма та театр в Росії XVIII ст. Життя та творчість Д.І.Фонвізін. Проблематика, система образів та сатира комедії «Недоросток». Творчість М.В. Ломоносова. Урочиста, духовна та анакреонтична оди автора. Своєрідність лірики Г.Р.Державіна.	6	2	2		2	7	2			5
6.2	Література XVIII ст. та ідейний рух Просвітництва. Творчість Вольтєра та Дідро. Основні напрямки суспільної думки.	4	2			2	5				5

6.3	Просвітництво у Німеччині. Література періоду «бурі й натиску» і початок кризи німецького просвітництва. Гердер – теоретик штюрмерського руху.	4	2			2	5				5
6.3	Гете – видатний національний німецький поет. Періодизація творчості. Роман «Страждання молодого Вертера» як вираз кризи штюрмерських настроїв Гете. Історія створення трагедії «Фауст». Концепції твору, художньо-естетичні особливості, систем образів. Образ Фауста, його філософське та художнє значення і еволюція. Філософська проблематика трагедії. Рецепція «Фаусту» Гете в історії світової літератури.	10	2	2		6	5				5
6.4	Просвітницька концепція особистості в англійській літературі XVII–XVIII століть. Життя та творчість Д. Дефо. Роман «Робінзон Крузо»: історія створення, тематика та проблематика, система образів. Життя та творчість Дж. Свіфта. Роман-памфлет «Мандри Гуллівера».	6	2	2		2	7				7
6.5.	Сентименталізм як літературний напрям: художньо-естетичні принципи, жанрові модифікації, представники. Особливості російського сентименталізму. Життя та творчість О. Радіщева та М. Карамзіна. «Бідна Ліза» М. Карамзіна: проблематика, ідейний сенс, система образів, естетика сентименталізму в повісті.	4	2			2	7		2		5

6.6.	Творчість Л.Стерна. Естетика сентименталізму в романі Л. Стерна «Сентиментальна подорож». Творчий шлях Г. Філдінга. Роман «Історія Тома Джонса-знайди» – зразок актуального, соціально-побутового роману.	4	2			2	5				5
ЛІТЕРАТУРА ХІХ СТОЛІТТЯ (4 семестр)											
Модуль 7. ЕПОХА РОМАНТИЗМУ											
7.1	Романтизм як літературний напрям та художній метод. Естетика романтизму.	9	2	2		5	10	2			8
7.2	Німецький романтизм. Періодизація, головні течії; романтична естетика: літературознавча теорія і творчість Ф. Шлегеля. Єнський гурток. Гейдельберзький гурток. Творчість Е.Т.А.Гофмана: естетичні погляди, етапи творчості. Художня своєрідність у творах Гофмана: подвійна функція фантастики, двоплановість композиції, романтична іронія. Вплив Гофмана на європейську літературу	7		2		5	8				8

7.3	<p>Англійський романтизм. Історична характеристика періоду. Розвиток і періодизація англійського романтизму. Романтичний тип творчості: поети «озерної школи», Шеллі, Кітс. Творчість Дж.Г.Байрона. Етапи життя і творчості. Поема «Паломництво Чайльд-Гарольда». «Східні поеми» – романтична поетика циклу. Поема «Мазепа». Роман у віршах «Дон Жуан». Творчість В.Скотта: поетична діяльність; естетичні принципи; герой і народ у романах. В. Скотт засновник жанру історичного роману.</p>	9	2	2		5	8			8
7.4	<p>Романтизм у Франції. Творчість В. Гюго: передмова до «Кромвеля» – маніфест романтизму. Драматургія і поезія. Романна творчість В. Гюго: проблематика, образна система, поетика. Жорж Санд: естетичні погляди, етапи творчості. Романна творчість: своєрідність романтичного конфлікту і образу головного героя. Літературно-критична діяльність Жорж Санд</p>	7		2		5	8			8
7.5	<p>Романтизм в Американській літературі ХІХ століття. Творчість Фенімора Купера; Вашингтона Ірвінга. Творча спадщина Едгара По; Генрі Лонгфелло; Гарріет Бічер Стоу.</p>	7		2		5	8			8

7.6	<p>Романтизм в російській літературі. Життя та творчість В. Жуковського, перекладацька діяльність митця. Баладна творчість поета. Громадянський романтизм О.Грібоедова, ідейний сенс, проблематика та образи комедії «Лихо з розуму».</p> <p>Життя та творчість О. Пушкіна. Періодизація творчості. Лірика поета. Поєми О. Пушкіна. Драматичні твори О.Пушкіна, художня специфіка «Маленьких трагедій».</p> <p>Епічні твори О.Пушкіна, проблематика та образи циклу епічних творів «Повісті покійного Івана Петровича Белкіна». Художні особливості , проблематика, система образів епічних творів «Капитанська дочка» та «Дубровський».</p> <p>Роман у віршах «Євгеній Онегін»: реалізм твору, композиція, «онегінська строфа», традиції Байрона, тип «зайвої людини», образи Ленського, Тетяни та Ольги. Рецепція творчості О.Пушкіна світовим мистецтвом, інтермедіальний аспект рецепції.</p> <p>Життя та творчість М. Лермонтова. Ліричний герой поезій М. Лермонтова, провідні мотиви лірики. «Герой нашого часу» як соціально-психологічний роман. Композиція твору. Проблематика та система образів. Печорін – образ «зайвої людини», автобіографізм персонажу. Тема любові в романі, морально-філософська проблематика. Рецепція творчості М. Лермонтова світовим мистецтвом, інтермедіальний аспект рецепції.</p> <p>Життя та творчість М. Гоголя. Образ маленької людини у світовій літературі та в творчості М.Гоголя («Шинель»). Проблематика та система образів комедії «Ревизор». Реалізм та типізація в поемі «Мертві душі». проблематика, система образів, проблема жанру.</p>	13	4	2		7	12	2	2	8	
Модуль 8. ЛІТЕРАТУРА ЕПОХИ РЕАЛІЗМУ											
8.1	<p>Реалізм і його художня специфіка. Реалізм як літературний напрямок і художній метод.</p>	9	2	2		5	10	2		8	
8.2											

	<p>Розвиток французького класичного реалізму. Творчість Оноре де Бальзака. Задум «Людської комедії». Проблема «збагачення заради збагачення» у повісті «Гобсек». Проблематика роману «Батько Горіо». Структура і зміст романів Бальзака. Творчість Ф. Стендаля: філософські, політичні, естетичні погляди. Романна творчість Стендаля.: «Червоне і чорне» та «Пармський монастир»: проблематика, система образів, новаторство у зображенні картин війни.</p> <p>Творчість Проспера Меріме: жанрова і стильова специфіка; інтерес до російської і української історії та літератури.</p> <p>Творчість Г.Флобера: філософські, естетичні та політичні погляди. «Пані Боварі» як новий тип психологічного роману.</p>	9	2	2	5	8				8
8.3	<p>Англійська література Вікторіанської доби. Особливості розвитку реалізму в Англії.</p> <p>Творчість письменниць Ш. Бронте та Д. Остін. Образ жінки, проблематика та провідні мотиви романів «Джейн Ейр» (Ш.Бронте) та «Гордість і упередження» (Д.Остін). Реалістичний роман Ч. Діккенса і В. Теккерея. Ч.Діккенса: етапи життя і творчості. Проблематика та система образів романів «Олівер Твіст», «Домбі і син».</p>	7		2	5	8				8

8.4	<p>Російський реалізм ХІХ ст. Життя та творчість М. Некрасова, громадянські поезії, історична основа та система образів поеми «Російські жінки».</p> <p>Життя та творчість Ф. Достоєвського. Світоглядна, етична та релігійна позиція. «Велике П'ятикнижжя» Ф. Достоєвського. Проблематика, ідейний сенс та система образів романів «Злочин і кара», «Брати Карамазови», «Ідіот», «Беси».</p> <p>Життя та творчість Л. Толстого, світогляд та етичні переконання письменника. Художні особливості, історична основа, проблематика та образи роману «Війна та мир». Думка сімейна в романі «Анна Кареніна».</p> <p>Життя та творчість А. Чехова. Інтерпретація образу маленької людини в оповіданнях А.Чехова. Новаторство А. Чехова-драматурга. Своєрідність конфлікту та жанру, системи образів і проблематики творів «Чайка», «Дядя Ваня», «Вишневий сад», «Три сестри».</p>	13	4	2		7	10		2		8
-----	--	----	---	---	--	---	----	--	---	--	---

**ЕПОХА МОДЕРНІЗМУ В ЛІТЕРАТУРІ
(7 семестр).**

Модуль 9. РАННІЙ МОДЕРНІЗМ

9.1	<p>Модернізм як явище культури кінця ХІХ ст. Ранній модернізм. Специфіка зрілого модернізму в порівнянні з раннім. Авангардизм як художнє явище: риторика і поетика. Естетизм в англійській літературі кінця ХІХ – початку ХХ століття. Творчий портрет Оскара Вайльда. «Портрет Доріана Грея» як програма англійського естетизму.</p>	11	2	2		7	11	2			9
-----	--	----	---	---	--	---	----	---	--	--	---

9.2	<p>Тенденції розвитку модерністської лірики. ХХ століття як кризова епоха для гуманізму. Художні течії французької поезії ХХ століття. Поезія Гійома Аполлінера як явище авангардизму. Творчість Томаса Еліота – представника англоамериканської модерністської поезії.</p> <p>Поезія Райнера Марії Рільке. Впливи на його творчість російської літератури (М. Цветаєва, Б. Пастернак), французького мистецтва (Сезанн, Роден). Етапи творчості Рільке. Особливості художнього стилю поезії С. Георге. Дадаїзм і сюрреалізм як літературні явища.</p> <p>Футиристична творчість Т. Марінетті.</p>	11	2	2		7	11	2			9
9.3	<p>Срібне століття російської літератури: характеристики, провідні тенденції, літературні спільноти та кафе.</p> <p>Символізм російської поезії. Творчість В.Брюсова, Д.Мережковського, З.Гіппіус, К. Бальмонта, О. Блока, А. Білого, В.Іванова, І. Анненського.</p> <p>Акмеїзм як створення російської поезії. Творчість М.Гумільова, А. Ахматової, О. Мандельштама.</p> <p>Футиризм російської поезії поч. ХХ ст. Поетична творчість братів Бурлюків, В. Каменського, В.Хлебнікова, В. Маяковського та ін.</p> <p>Російський імажинізм, Життя та поетична творчість С. Єсеніна.</p> <p>Творчість митців журналу «Сатирикон»: Н. Теффі, Саша Чьорний, А. Аверченко</p> <p>Творчість митців, що не належали до літературних напрямів та шкіл (М. Цветаєва, І. Бунін, М. Волошин, О.Купрін)</p>	17	2	6		9	13	2	2		9
9.4	<p>Нова драма. Творчість норвезького драматурга Генріка Ібсена. Продовження його традицій у творчості Джорджа Бернарда Шоу. Б. Шоу – видатний англійський драматург. «Театральна революція Б. Шоу», його «драми ідей».</p> <p>Комедія «Пігмаліон», її міфологічна основа та сучасний драматургічний зміст.</p>	9		2		7	11		2		9

Модуль 10. МОДЕРНІСЬКА ПРОЗА										
10.1	Франц Кафка – засновник європейського модернізму. «Перевтілення» – знаковий твір Ф. Кафки, проблематика, ідейний сенс, система образів.	11	2	2		7	11		2	9
10.2	Школа «потому свідомості», її філософські і літературні засади. Модерністська концепція світу особистості у творчості Дж.Джойса та В.Вульф. «Роман-міф» у творчості європейських письменників першої половини ХХ століття.	11	2	2		7	11	2		9
10.3	Поняття «інтелектуальний роман», його характерні особливості. Сюжетно-композиційні особливості та проблематика романів Томаса Манна «Будденброки», «Чарівна гора» і «Доктор Фаустус».	9		2		7	11		2	9
10.4	Стилістичні доміанти творчості Г. Гессе. Філософсько-інтелектуальна проблематика «Гра в бісер». Особливості поезики роману «Степовий вовк». Сенс центральної метафори. Риси імпресіоністичної техніки у творчості М.Пруста. Особливості жанру «роману-ріки». Прустівська концепція часу в романі «У пошуках утраченого часу». Проблема мистецтва у творі.	11	2	2		7	11	2		9
ЛІТЕРАТУРА ХХ СТОЛІТТЯ (8 семестр)										
Модуль 11. ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЛІТЕРАТУРИ 1920–1960-Х РОКІВ										
11.1	Письменники «втраченого покоління» в історії світової літератури ХХ століття. Творчість Е. Хемінгуея. Проблематика, система образів та ідейний сенс творів «Старий і море», «По кому подзвін». Творчість Е.М.Ремарка. Тематика та проблематика романів «На Західному фронті без змін», «Три товариша», «Триумфальна арка».	6		2		4	8	2		6

11.2	Література Російського Зарубіжжя: причини виникнення, культурний та історичний контекст. Три хвили в літературі, художні періодичні видання, літературні та культурні центри російської еміграції. Творчість письменників Російського Зарубіжжя: І.Одоевцева, Г.Іванов, В.Набоков, Г.Газданов, О.Солженицин, С.Довлатов. І.Бродський та ін.	8	2	2		4	10	2	2		6
11.3	«Роман-антиутопія»: особливості й основні представники. Антиутопія як жанр, історія виникнення. Жанрові ознаки антиутопії в романах «Ми» Є.Замятіна, «1984» Д.Орвелла, «О дивний новий світ» О.Хакслі, проблематика творів.	8	2	2		4	8		2		6
11.4	Життя та творчість Михайла Булгакова. «Майстер і Маргарита»: історія створення, композиція, етичні та філософські аспекти, система образів. Фаустівська міфологема в романі «Майстер і Маргарита».	10	2	2		6	8		2		6
11.5	Життя та творчість Б.Брехта. Епічний театр Брехта. Проблематика, конфлікт та система образів у творах «Життя Галілея», «Матінка Кураж та її діти».	8	2	2		4	6				6
11.6	Екзистенціалізм у літературі. Екзистенціалізм у творах А. Камю та Ж. Сартра. Філософське есе В. Камю «Міф про Сізіфа». Проблематика роману «Чума». Проблематика та етичні виміри роману Ж.Сартра «Нудота».	6	2			4	6				6
Модуль 12. ЛІТЕРАТУРА ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ											
12.1	Друга половина ХХ століття як особливий етап розвитку літератури. Реалізм та постмодернізм.	6	2			4	8	2			6
12.2	Російська література другої половини ХХ століття. Література «відлиги». Поезія «шістдесятників» (А.Вознесенський, Є.Євтушенко, Б.Ахмадуліна, Р.Рождественський, Б.Окуджава, Ю.Ким та ін.). Творчість В.Шукшина, образ «чудіка» в оповіданнях письменника. Поетична творчість В.Висоцького. Життя та творчість Й.Бродського, провідні теми лірики. «Жіноча література»: мотиви творів Л.Петрушевської, В.Токаревої, Л.Улицької.	8	2	2		4	10	2	2		6

12.3	Експериментальний характер драматургії другої половини ХХ століття: від психологічного театру до драми абсурду. Проблематика, композиція та образи творів Е.Йонеско «Лиса співачка», С.Бекета «Чекаючи на Годо».	8	2	2		4	6				6
12.4	Магічний реалізм в латиноамериканській літературі ХХ століття. Життя та творчість Г.Маркеса. Роман «Сто років самотності»: проблематика, система образів, біблійний сенс.	8		4		4	8		2		6
12.5	Постмодернізм у світовій літературі ХХ століття. Творчість Умберто Еко як класика постмодернізму. «Парфумер» П.Зюскінда як роман про митця. Масовість та елітарність в сучасній літературі.	8	2	2		4	6				6
12.6	Провідні тенденції світової літератури ХХІ століття.	6	2			4	6				6
	ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ГОДИН	540	100	116		324	555	44	34		477

11. Список рекомендованої навчальної літератури.

Основна навчальна література

1. Антична література / за ред. А. А. Тахо-Годі. Київ : Вища школа, 1976. 439 с.
2. Буйвол О. Антична література. Харків : НТУ «ХП», 2016. 117 с.
3. Верник О. История зарубежной литературы XX века. Луганск: Альма-матер, 2008. 165с.
4. Верник О. Русская литература XX века: учебник-хрестоматия для студентов-иностранцев. Луганск: Альма-матер, 2014. 175 с.
5. Верник О., Ильин С. История русской литературы 19 века (1 половина) : Учебник-хрестоматия. Луганск: Изд-во «ЛНУ имени Тараса Шевченко», 2011. 113 с.
6. Верник О., Ильин С. История русской литературы 19 века (2 половина): Учебное пособие. Луганск: Изд-во «ЛНУ имени Тараса Шевченко», 2011. 166 с.
7. Верник О. Научно-исследовательские вопросы и задания к курсу «Русская литература 20 века». *Всемирная литература. Научно-исследовательская работа студентов: методические рекомендации и пакет заданий*. Луганск, Альма – матер, 2007. С. 35 – 37
8. Верник О. Научно-исследовательские вопросы и задания к курсу «История зарубежной литературы литературы 20 века». *Всемирная литература. Научно-исследовательская работа студентов : методические рекомендации и пакет заданий*. Луганск, Альма – матер, 2007. С. 37–39
9. Галич О.А., Дмитренко В. І., Фоменко В. Г. Історія зарубіжної літератури. Античність. Середньовіччя. Луганськ : Альма матер, 2003. 228 с
10. Давиденко Г. Й., Акуленко В. Л. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження: Навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 248 с.
11. Давиденко Г.І., Величко М.О. Історія зарубіжної літератури XVII–XVIII сторіччя. Київ : Центр учбової л-ри, 2007. 292 с.

12. Давиденко Г.Й., Чайка О.М. Історія зарубіжної літератури ХІХ – поч. ХХ століття: Навч. посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 400 с.
13. Давиденко Г. Й. Історія зарубіжної літератури ХХ століття. Київ : Центр учбової літератури. 2007. 504 с.
14. Мегела І. Історія давньогрецької літератури. Київ : Видавець Карпенко В.М., 2007. 340 с.
15. Мегела І. П. Історія Римської літератури. Миколаїв : Видавництво ЧДУ ім.Петра Могили, 2009. 320 с.
16. Пашенко В. І., Пашенко Н. І. Антична література. Київ : Либідь, 2001. 718 с.
17. Підлісна Г. Н. Антична література : навч. посібник. Київ : Вища школа, 1992. 255 с.
18. Історія зарубіжної літератури ХХ ст. Київ : Видавничий центр «Академія», 2010. 496 с.
19. Історія зарубіжної літератури першої половини ХХ століття. Київ : Вид-во КУБГ, 2017. 420 с.
20. Шаповалова М., Рубанова Г., Моторний В. Історія зарубіжної літератури середніх віків та Відродження. Львів, 2015. 372 с.
21. Шпетна С.А., Кіріченко О.М. Історія зарубіжної літератури ХVІІ – ХІХ століть: Посібник для самостійної та індивідуальної роботи студентів філологічних факультетів. Старобільськ : вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2021. 90 с.

Додаткова навчальна література

1. Американський модернізм: контекст, постаті. Післяпостмодерністський погляд. *Американські літературні студії в Україні* / за ред. проф. Т.Н.Денисової. Київ: Факт, 2010. 424 с.
2. Антична література. Греція. Рим : хрестоматія / упор. Михед Г., Якубіна Ю. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 952 с.
3. Антична література : навч. посіб. / Ковбасенко Ю. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2012. 248 с.
4. Верник О. Поэзия Н.С. Гумилёва в контексте литературы Серебряного века: Монография. Луганск: Альма-матер, 2007. 247 с.
5. Гузь О. Від міфу до постмодернізму. Тернопіль : Мандрівець, 2007. 208 с.
6. Дмитренко В., Крижановська О. Специфіка організації самостійної роботи студентів з курсу «Історія зарубіжної літератури». *Current Trends in Professional Training of Prospective Specialists in the Foreign Languages and the Foreign Literature* . Tallinn: Teadmus, 2021. С. 213–230.
7. Дітькова С. Ю. Тема українського козацтва у французькій літературі ХVІІІ століття. *Всесвітня література та культура*. 2005. № 6. С. 11–14.
8. Денисова Т. Н. Роман і романісти США ХХ століття. Київ: Дніпро, 1990. 363 с.
9. Кирилюк З.В. Зарубіжна література. Античність. Середньовіччя. Відродження. Бароко. Класицизм. Тернопіль: Астон, 2002. 259 с.
10. Крижановська О. «Ланка»-МАРС та «Серапіонові брати»: порівняльно-типологічний аспект: монографія. Київ: ТОВ НВП «Інтерсервіс», 2021. 352 с.
11. Кун М. Легенди і міфи стародавньої Греції. Київ, 2008. 441 с.
12. Література західноєвропейського середньовіччя. Вінниця: НОВА КНИГА, 2005. 464 с.
13. Пустовіт В. Ю., Бондаренко Г. П. Навчально-методичний посібник з курсу «Історія світової літератури. Античність» для студентів спеціальності «Українська мова та література». Северодонецьк : СНУ ім. Володимира Даля, 2019. 131 с.
14. Шалагінов Б. Б. Зарубіжна література: Від античності до початку ХІХ століття: Іст.-естет. Нарис. Київ : Вид. дім «КМ Академія», 2004. 360 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотеки університету та міста, репозиторій.
2. Інтернет ресурси: навчальні сайти.
3. Електронні бібліотеки.
4. Електронні літературознавчі словники.

12. Технології викладання та атестації.

Діяльність студента:

- читання текстів художньої літератури;
- опанування теоретичного матеріалу;
- виголошення доповіді на практичному занятті;
- участь у дискусії на практичному занятті;
- самостійне конспектування першоджерел та їх аналіз;
- перегляд навчальних фільмів, в яких розкриваються основні ознаки літературних епох та особливості творчості окремих авторів; екранізацій творів, фрагментів фільмів тощо.
- написання кейсів.

Поточний контроль:

письмова робота за кожним модулем, дві письмові модульні контрольні роботи на семестр.

Форма семестрового контролю:

1 семестр – залік, 2 семестр – екзамен, 3 семестр – атестація, 4 семестр – екзамен, 7–8 семестри – екзамен.

13. Критерії оцінювання (у %).

Кількість відсотків	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти
90 - 100	Вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших здобувачів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань.
83 - 89	Вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні огріхи у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці.
75 - 82	Недостатньо повно засвоює навчальний матеріал, намагається застосовувати знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає огріхи у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці.
63 - 74	Володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знайомий з основними поняттями навчального матеріалу.

50 - 62	Частково володіє навчальним матеріалом, не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації має елементарні нестійкі навички виконання завдання
20-49	Має фрагментарні знання (менше половини) при незначному загальному обсязі навчального матеріалу; відсутні сформовані уміння та навички; під час відповіді допускаються суттєві помилки.
1 - 19	Не володіє навчальним матеріалом.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти на практичних заняттях (поточний контроль)

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 Балів	Здобувач вищої освіти у повному обсязі викладає вивчений матеріал, дає правильні визначення понять, вільно послуговується науковою та професійно-спрямованою термінологією, виявляє розуміння матеріалу, може обґрунтувати свої судження, застосувати знання практично, навести свої приклади, опрацював різні джерела інформації і творчо використав їх при відповіді, виявляє здатність до оригінальних рішень, та вміння аргументовано висловлювати свою точку зору.
4 Бали	Здобувач добре знає теоретичний та практичний матеріал, дає визначення понять, може обґрунтувати свої судження, може систематизувати набуті знання, володіє матеріалом при вирішенні практичних професійно-зорієнтованих завдань. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки
3 бали	Здобувач відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, орієнтується у закономірностях\рівнях\положеннях. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки. Викладення матеріалу не в повному обсязі, неглибоке володіння теоретичним та практичним матеріалом без аргументації своїх висновків, без наведення своїх прикладів
2 Бали	Здобувач достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань. Значна кількість помилок.
1 Бал	Здобувач не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 Балів	Здобувач не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань

Критерії оцінювання самостійної роботи (поточний контроль).

Самостійна робота передбачає виконання блоків самостійних практичних або теоретичних завдань.

Виконання одного блоку самостійних практичних завдань (оцінюється за 5-бальною шкалою), і на основі середнього арифметичного (кількість блоків 4) здійснюється виведення остаточної оцінки за самостійну роботу у відсотках. Загальна кількість

відсотків за самосійну роботу – 20%. Оцінювання окремого блоку самостійних практичних завдань:

5 балів Завдання повністю виконані без будь яких помилок.

4 бали Завдання повністю виконані але з незначними помилками.

3 бали Завдання виконані не повністю і з помилками.

2 балів Завдання виконані не повністю і зі значними помилками.

1 бал Завдання виконані з суттєвими помилками.

0 балів Завдання не виконані.

Критерії оцінювання за письмову модульну контрольну роботу в межах від «0» до «20» відсотків за такими критеріями:

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 (16-20%)	Оцінюється робота здобувача, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, наводить приклади, вільно послуговується науковою та професійною термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки
4 (10-14%)	Оцінюється робота здобувача, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних питань, наводить приклади, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки
4 (5-9 %)	Оцінюється робота здобувача, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, припускається суттєвих неточностей та помилок
2 (0-4 %)	Оцінюється робота здобувача, який достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обґрунтування) викладає окремі питання тем, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань

Розподіл балів

Критерії оцінювання (у %).

Семестрову рейтингову оцінку розраховують, виходячи з критеріїв:

- письмові модульні контрольні роботи – 40%;
- результати роботи на практичних заняттях – 40%;
- самостійна робота – 20%.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики відмінно
83 – 89	B	добре
75 – 82	C	
63 – 74	D	задовільно
50 – 62	E	
20-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 19	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання під час підсумкового контролю.

Вивчення навчальної дисципліни завершується заліком, який виставляється на основі всіх виконаних здобувачем вищої освіти видів робіт, зазначених у робочій програмі навчальної дисципліни.

Засоби діагностики результатів навчання

Відповідно до ОПП при оцінюванні результатів навчання з дисципліни застосовується накопичувальна бально-рейтингов система, що передбачає оцінювання якості виконання здобувачами всіх видів аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності, спрямованих на опанування навчального навантаження з освітньої програми шляхом поточного контролю та підсумкового контролю (екзамен\залік).

Засоби діагностики результатів навчання для поточного контролю

У межах поточного контролю засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з дисципліни є усні та письмові відповіді здобувачів та виконання завдань на практичних\семінарських заняттях, поточні тестові (письмові) роботи (відкриті та закриті тести), виконання практичної самостійної роботи.

Виставлення семестрової оцінки за освітнім компонентом регламентується п. 3.8 Положення про організацію освітнього процесу в ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка” (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/poloj_organiz_ocv_protov_nov2020.pdf).

У разі, якщо здобувач вищої освіти вважає оцінку за екзамен або залік необ'єктивною, він може подати звернення про оскарження результатів оцінювання відповідно до процедури

http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/2_10_protov_zabezp_yakist_osvita_2020.pdf.

Перескладання освітнього компонента відбувається за процедурою: http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/2_2_protov_zabezp_yakist_osvita.pdf. Проведення факультативних занять для повторного оцінювання освітнього компонента відбувається за процедурою: http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/2_3_protov_zabezp_yakist_osvita_2020.pdf.

14. Мови викладання.

Українська, російська, англійська.